

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
BusquetsAntoni Vives
ReusRafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Còmic en català

El primer manga japonès publicat en català va ser Tonda Haneko, de Kitazawa Rakuten, que aparegué a la revista *Cavall Fort* l'any 1968. De llavors ençà s'han publicat nombrosos mangues que presenten històries conegudes de sèries de televisió però també nous còmics i personatges interessants.

El Manga en català: un futur prometedor

► Kevin Peláez Romero *

Aquest passat 15 d'abril es posava fi a les Illes Balears al primer Festival de Manga i Anime en català. Això és un símptoma de la bona salut de què gaudeix el còmic japonès (anomenat Manga) en català en els darrers temps, però cal recordar que no sempre ha estat així. Curiosament, el Manga tal com el coneixem avui dia arriba a

l'Estat espanyol per primer cop en català. Ho fa a les pàgines de la revista *Cavall Fort* el 1968, amb el número 137/138 en una secció anomenada Mostra del còmic mundial que va ser coordinada per Antonio Martín.

L'obra en concret ocupa només una pàgina de la revista i es tracta de Tonda Haneko, un manga de l'any 1929 creat per Rakuten Kitazawa, considerat un dels pares del Manga modern. Després d'aquesta fita vam haver d'esperar més de vint anys per poder tornar a llegir

un manga en català amb la mítica Bola de Drac, i no seria fins a la primera dècada del segle XXI que veuríem un apogeu en la publicació en català gràcies a editorials com Planeta, Ponent Mon i sobretot Glenat.

Però va arribar la crisi del 2008 i la indústria del Manga es va desplomar. Les publicacions en català van passar a ser esporàdiques, limitades a les grans editorials. Deu anys després de la crisi, neix l'edi-

torial Ooso Comics, una petita editorial amb un compromís amb la llengua inusitada, que va decidir publicar totes les obres en català i castellà malgrat les pèrdues que suposava. La tenacitat d'Ooso va ser un petit inici de regenerar el mercat en català i, amb el pas d'aquests darrers anys, més editorials han vist el potencial i s'han unit a la seva publicació. El fet més significatiu el trobem l'any passat amb el naixement de Kaji, la primera editorial de Manga que publica exclusivament en català. Per primera vegada tenim un ampli ventall d'obres on elegir per llegir còmic japonès en català, i no sembla que hagi de deixar de créixer.

* Advocat, Estudiant del Grau d'Història de la UIB

► TEMA

La batlessa

Magdalena Mulet Roca fou l'única batlessa a Mallorca durant el franquisme. El documental, estrenat l'any 2020, dirigit per Marta Hierro i Núria Abad i coproduït per MOM Works i IB3, amb el suport del Consell de Mallorca i de l'Ajuntament de Santa Eugènia, narra la història de la batlessa d'aquest municipi i explica com es produí la incorporació de les dones als governs locals.

Les dones a les institucions públiques durant la dictadura

► Marina Castillo Fuentesal *

Durant molts anys, l'esfera pública va ser un lloc propi dels homes, on les dones no hi tenien cabuda, ja que a elles els hi corresponia quedar-se dins l'àmbit privat. De manera gradual, les dones van anar augmentant la seva participació en la vida pública, encara que per això, hagueren de

prendre consciència i delegar les càrregues que sobre elles requien en l'entorn familiar, educatiu i laboral. Aquest procés d'alliberament individual també va haver de produir-se en l'àmbit social, amb l'objectiu que les dones es deslliessin d'alguns dels seus llasts i la seva presència fos acceptada als espais públics i, per tant, als àmbits polítics.

La dictadura franquista promogué un model femení propi, el qual se centrava a aïllar les dones dins la llar i

formar-les perquè fossin unes perfectes mestresses de casa, esposes i mares. De totes maneres, a pesar que cap llei prohibís la presència femenina dins les institucions públiques, foren els governadors civils i els caps i subcaps provincials del Movimiento els que no nomenaren cap dona perquè ocupés una batllia des de 1941 fins a 1967. En canvi, les dones sí que podien formar part d'un cos col·legiat, de fet, les delegades locals de la Secció

Femenina, per exemple, formaven part per raó de càrrec del consell local del Movimiento de l'indret al qual pertanyien.

La delegada provincial de la Secció Femenina, Antònia Llinàs Mieras fou nomenada regidora i diputada de l'Ajuntament de Palma el 1964 i, el 1970 ocupà el càrrec de vicepresidenta de la Diputació Provincial, mentre que la directora del Círculo Cultural Medina, Matilde Mulet Agüera formà part de la junta del Consell Provincial el 1971. S'hagué d'esperar fins a l'agost de 1969 perquè les Illes Balears visquessin el nomenament de la primera batlessa dona durant la dictadura, la mestra Magdalena Mulet Roca, la qual ocupà la batllia de Santa Eugènia fins al 1976.

* Doctoranda en Història, Història de l'Art i Geografia i contractada predoctoral Clara Hammerl (UIB)

► TEMA

Revisionisme històric en les ficcions

L'elecció d'una actriu negra per a la nova sèrie de la plataforma Netflix sobre la vida de la reina egípcia Cleopatra provoca la polèmica. Fins i tot s'ha demanat bloquejar la plataforma de sèries a Egipte per "Borrar la identitat egípcia".

¿De qué color era Cleopatra?

► Juan María González de la Rosa *

Ha sido acusado de afrocentrista, revisionista e históricamente impreciso. El documental busca resaltar y enaltecer la vida de reinas africanas, y para ello ha optado por elegir una de las reinas más populares de Egipto. La actriz negra Adele James es la elegida para remarcar sus supuestas raíces africanas y que muchos egipcios han leído como un intento sin fundamento de reescribir su historia. Al revuelo en las redes so-

ciales, cargado en muchos casos de fuertes dosis de racismo, se ha sumado una campaña de recogida de firmas, una denuncia ante la Fiscalía, e incluso peticiones desde el Parlamento para tomar cartas en el asunto.

Los creadores de la serie, por su parte, han declarado que querían dar a conocer sus vidas porque «constituyeron la columna vertebral de las naciones africanas». Y la decisión creativa se ha justificado como un «guiño a la larga conversación sobre la raza de la soberana», que gobernó una población egípcia «multicultural y multirracial». En el caso concreto de Cleopatra, el enfoque

se lleva al límite porque aún hay interrogantes sin resolver sobre su vida. En sentido histórico, se sabe que su padre fue Ptolomeo XII, de origen griego-macedonio. Las raíces de su madre no se conocen, por lo que hay quienes consideran que existe la posibilidad de que fuera negra y, por lo tanto, que la soberana fuera de herencia mixta. Pero no existe ninguna prueba que lo sugiera. No obstante, no es la primera vez que la aparición de la reina de Egipto desata polémica. Hace dos años y medio, la representación de Cleopatra en la gran pantalla también desató polémica cuando trascendió que la actriz elegida

para encarnar a la soberana egípcia en una nueva película sobre su vida, que aún no se ha rodado, sería la actriz blanca e israelí de origen judío askenazi Gal Gadot, que no se consideró tampoco la mejor candidata.

La temporada dedicada a la reina ptolemaica de Egipto, que gobernó entre los años 51 y 30 antes de la era común, consta de cuatro episodios y la difusión del tráiler fue suficiente para desatar controversia. En la serie, la soberana y su familia son negros, y en el vídeo promocional una historiadora insiste en que «Cleopatra era negra». La reina Cleopatra, se estrenará el próximo 10 de mayo y forma parte de la serie 'Reinas de África', estrenada en Netflix este año y dedicada a explicar la historia de los monarcas del continente.

* Graduat en Geografia i Història i Graduat en Història de l'Art (UNED).